

Kremlis avati eile NSVL Ülemnõukogu 7. istungjärk

Moskva, 1. augustil, TASS: Täna avati Kremlis NSVL Ülemnõukogu 7. istungjärk. Kell 2 algas Liidunõukogu koosolek. Koos oli tulvil saal saadikuid ja kutsutud külalisi, samuti oli kohal ka diplomaatiline korpus ning välisajakirjanikud. Istungi avas saadik Andrejev, kes teatas, et käesoleval istungil tulevad arutusele järgmised küsimused:

- 1) Aruanne valitsuse välispoliitikast;
 - 2) Moldaavia astumine N. Liitu ja Põhja-Bukoviina ning Bessaraabia maakondade liitmine N. Liiduga;
 - 3) Leedu Vabariigi seimi täisvolilise komisjoni teadaanne;
 - 4) Läti Vabariigi seimi täisvolilise komisjoni teadaanne;
 - 5) Eesti Vabariigi riigivolikogu täisvolilise komisjoni teadaanne;
 - 6) NSVL Ülemnõukogu presiidiumi ukaaside kinnitamine.
- Nimetatud päevakord võeti ühel häälel vastu. Kõiki küsimusi otsustati arutada Liidunõukogu ja Rahvaste Nõukogu ühisel istungil.

Eesti delegatsioon Moskvas

Suurejooneline vastuvõtt, lakkamatud aplausid, tormilised ovatsioonid ja südamlikumad tervitused

„Stalini konstitutsiooni päikese all viime oma maa õitsengule“

Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Riigivolikogu delegatsioonile teatavasti Leningradis sai oaks enenagematult waimustatud ojavõtt ja jõbralt suhtumine. Leninigradis Eesti rahwa delegaadi kllastafid muu hulgas ka Kirowi tehast. Külaliste saabumise puhul tehases korraldati suur miiting. Seni tribüünile, mis oli kaunistatud loojungitega ja Lenini, Stalini, Molotowi portreedega, astusid delegaafiooni liikmed eesotfas fms. Warefena, wõifid kirowilafed falfeid külalifi wastu tormilife aplaufiga ja terwitushüüetega. Miitingu awas tehase parteifomitee sekretär Kozin.

— Olene õnnelikud, ütles tehase direktor Raltzman, et wõime wõtta wastu Eesti rahwa walitud efindejaid ja nende ifitus terwitada fogu Eesti rahwast, kommunistlikku parteid. Pärast fahaanowilaje Gruhini efinemife antafse fõna delegaafiooni efinemele Warefele, mehete, fellele on faanud oaks suurim õnn juhufida Eesti wabariifi ta ajaloolifil päewil. Kaufefiwad olafafioonid.

— Lnbage Teid terwitada fogu Eesti töötawu rahwa nimel, pöördus fms. Waref kirowilaste poole. Meie purnastafime wana tagurliku rezhimi wõim, me fualutafime maa rahwa omast, fualutafime tööstufed ja panagad naffionaliferituts, et teha lõpp inimefe efspluaterimifele inimefe poolt. Nüüdfest päüle on töölifed, talupojad ja töötawu intelligents maa täioõigastifud peremehed. Stalini konstitutsiooni päiffe all viime oma maa õitsengule. Me wõime nüü jngestfi waadata tulewikku ja me tulime teie juurde õppima. Meil feibaf ees määratu suur töö, et faawntada feba, mis teie olete juba faawntanud.

Pärast fms. Warefe kõnet efines delegaafiooni liige Wafis. Ta fõneles eesti keeles. Eesti raufiteelaste nimel terwitaf ta kirowilafi ja fõwafis neile uut ebu ja uufi wõite. Ems. Wafis tänas N. Liitu Eesti rahwale antud abi eest.

Rahwarohked miitingud, mis olid pühendatud Eesti Riigivolikogu efindejate wastu-wõtale, leifsid aset ka Stalini-nimelises tehases, tehases „Eletrofila“, Kirowi-nimelises Wafli tehases, wabrikus „Punane lipp“. Eesti delegaafioon kllastaf ka pioneeride lastfi ja Smolnõid, kus teda wõitfis wastu Leningradi nõufogu täitwa fomitee efinemele asetäitja Wafilew. Kell 9.40 õhtul delegaafioon afus teele Moskwasfe.

Delegatsiooni saabumine Moskva

Moskwa, (Tafs). Kolmapäewa hommikul faabus fira Eesti Riigivolikogu delegaafioon eesotfas pääminifiriga presifendi ülesannetes Johannes Warefega. Jaamafifele olid delegaafiooni terwitama ilmunud päälinna erafondliffe ja nõufogude organifafafioonide efindejad, Nõufogude Liidu fangelafed, Nõufogude Sotfialistlike Wabariifide Liidu Ülemnõufogu liikmed, Moskwa etterwõtete fahaanowilafed ja Nõufogude haritlastõnna efindejad. Nad terwitafid Eesti rahwa faadifuid fõdamlikku fõufufega Nõufogude Liidu päälinna jõudmifel. Wafafiefifele platfife olid fõgne-nud Moskwa wabrikute rohfeawilifed delegaafioonid. Toimnus läjife miiting, mille awas läjifeife fifejuhatawa fõnega Ülerigilife Kommunistliku (enamlaste) erafonna Moskwa

H. Arbon Eesti Ametiühingute Keskliidu esimeheks

Eesti Ametiühingute Keskliidu senine esimees A. Arbon tegi liidu juhatusel teatavaks, et ta ei saa ajapuudusel enam keskliidu tööst osa võtta ning astub seetõttu omalt kohalt tagasi. Uueks Keskliidu esimeheks valiti H. Arbon.

Iga kodanik peab heitlema kahjutule vastu

Politseitalituse direktor A. Murro avaldas käskkirja, milles ütleb: „Viimaste nädalate kestel on üle riigi aset leidnud rohkesti kahjutulesid, kus tuli on hävitanud suuri varandusi ja teinud hävitustööd metsas. Tuletan kodanikele meelde, et kõik kohalviibivad ja kohale kaasutatud kodanikud on kohustatud kustutustöödest osa võtma. Omavoliline lahkumine ehk eemalehoidmine kustutustöödest on kuritegu, mille eest langeb süüdlasele osaks raske karistus.“

Minu büroo asub

Viljandis, Posti tän. 19, vastu Ringkonnakohtu.

Vandeadvokaat Karl Kondas.

Informatsiooni Keskuse õiendus Kohtuametisse nimetab endiselt vabariigi president

Sehtedes avaldatud informafioonifis fõhtute feadufe muutmife fõhta oli efslikult õeldud, et fõhtuameti fõhtadele nimetamife õigus antafse edaspidi wabariigi walitfufele. Tõelifelt aga jääb fee endifelt w a b a r i i g i p r e f i d e n d i ü l e s a n d e f s, kes feba teosfab fõhtumifistfi ettepanetuf.

linnafomitee sekretär Popowi elagu-hüüdes Nõufogude Eestile, furrele Nõufogude Liidule, Nõufogude Walitfufele, Molotowile, Kommunistlike Erafonnale ja rahwaste tagale juhife Staliniile. Päälinna töötajate nimel terwitaf falfeid külalifi depoomafinif Zalankow, afufetundega fõneles Nõufogude rahwa ülemaailmfest ajaloolifistef ebusammudeft ja oma fõbulinna Moskwa fawufit. Johannes Warefe efinemine wõeti wastu tormilife olafafioonidega. Finge finni pidades fualati tema ilmekat kõnet Eesti rahwa efinestest sammudeft nõufogude wõimn fifefendmifel oma maal. Uue jõuga pufefwad olafafioonid Eesti Kommunistliku Erafonna Efsfomitee sekretäri Lauristini ilumufel mikrofon juurde. Ta toob Eesti rahwalt tiliifeid terwitufi Moskwa töötajatele ja fõneleb Eesti töötajate üfimeelfest fõwufit astuda Stalini juurde rahwaste perre, wõitmatuse Nõufogude Liitu. Miitingu lõppefes Eesti rahwafaabifud fõidawad platfif minema lillbega ehituf autodes ja neid faabawad moskwilaste jõbralfid terwitushüüdes.

Ka Läti ja Leedu delegatsioonid Moskvas

Samal ajal, mil Moskwas wiibib Eesti delegaafioon, on fadal ka Leedu ja Läti fama-fugufed delegaafioonid analoogilife ülesannetega. Ka neile delegaafioonidele fai Nõufogude Liidu päälinnas oaks haruldafelt fõe ja jõdamlik wastuvõtt.

Suuremaid loteriivõite

Eile algas riigi 10. klassiloterii lõpploosimine, mis kestab kuni 19. augustini. Suuremate võitadena tulid eile loosirattast välja üks 15.000 ja üks 10.000-kroonine võit. 15.000 krooni langes piletile nr. 35.043 kollane ja 10.000 krooni piletile nr. 26.770 punane. Teised suuremad võidud olid: 2000 kr. piletil nr. nr. 11.248 punane, ja 34.124 punane, 1000 kr. 34.587 sinine, 500 kr. piletil nr. nr. 42.686 sinine, 38.155 punane ja 41.329 roheline.

„Kollase“ kirjanduse lõpp Sisekaitseülem otsustas konfiskeerida ja hävitada ilmunud või ilmumisel olevad „kollase“ kirjanduse trükitooted kui sotsialistliku Nõukogude Eesti kodanikele mittesobiv ja kahjulik lugemismaterjal. Siia hulka kuuluvad seesugused väljaanded, nagu „Must kapten“, „Monte Kristo“, „Pariisi timuka saladus“, „Leekiv siida“, „Roheline silm“ j. t.

Teatame lugupeetud ostjaskonnale, et

K-m. „Vako“

asub nüüd uutes ruumides

Lossi tän. nr. 16, telefon 4-26

vasfu Krediit Panka.

Kaubandus-Tööstuskoja Viljandi Esindus

asub nüüd uutes ruumes

Lossi tän. 28, telefon 2-13

Ettevalmistusi Inglismaa ründamiseks

Sakslased paigutavad massiliselt väeosi Inglise kanali kaldale. — Suleti Saksa-Helveetsia piir.

New-York (Reuter). Columbia raadioühingu efindejaf Edwig Gartridge fõneles Prantfufmaal ülefantawas raadioafates. Gartridge ütles muufas, et fõjaforrespondentidele, kes olid lõpetanud 10-päewafe ringreifi Prantfufmaa õfupeerituf maa-aladel, wõimaldati muufas näha fuurte Saffa wäeafade liikumifi. Need liikumifed toimuwad juba päewi fõidifufi funi õõ faadumifeni. Saksafafed

paigutawad massilifelt wäeosi Edele-Prantfufumaalt põhjapoolfete rannitute fuunas funi Belgia fõdamateni La Manche'i aäres.

London (Tafs). 30. juulif fulgefid faks-fafed Helmeefia-Saffa piiri. Kogu liitlus piirirafoonif on feifmas. Ameerifa afakirjandufe teatel fee abifõdu teostatfi ilmfelt wägede ümberpaigutamife fufidufamifjefis ühendufes riinnafu ettevalmfistustega Inglismaa wastu.

Jüri Soontak Viljandi-Pärnu ringkonnakohtu esimeheks

Siseminister wabariigi presifendi ülesannetes andis käskkirja muudatuste kohta kohtu alal. Selle järele riigikohtu esimees Kaarel Parts loetakse kohalt lahkunuks omal palvel tervislikel põhjusil, kohtukoja liige Valter Petsold loetakse kohalt lahku-nuks omal palvel, Viljandi ringkonnakohtu liige August Vihvelin vabastatakse kohalt vanusepiiri täissaaamise tõttu. Viljandi-Pärnu ringkonnakohtu esimees Jaak Te-pandi nimetatakse Viljandi ringkonna-kohtu liikmeks, õigusteadlane Jüri Soontak nimetatakse Viljandi-Pärnu ringkonna-kohtu esimeheks.

Briti töölised tervitavad nõukogude korra sisseseadimist Balti riiges

London, 1. augustil, TASS: Nagu Reuter teatab, on ajaleht „Daily Worker“ viimastel päevadel saanud kirju töolistelt, kes tervitavad nõukogude korra sissesead-mist Balti riikides.

USA alustab läbirääkimisi Kanadaga

New York, 1. augustil, Reuter: „New-York Herald Tribune“ kirjutab: „On saabunud tund, kus USA peab endakaitse ja Monroe doktriini huvides astuma läbirääkimistesse Kanadaga vastastikuse kaitsesepingu sõlmimiseks.“

Hollandi sõjaohvrid

Haag, 1. augustil, DNB: Vastavalt poolt on avaldatud andmed Hollandi kaotuste kohta sõjas. Sedamööda on saanud surma 2890 sõdurit, haavata on saanud 6881 sõdurit, kuna 29 sõdurit on kadunud. Pääle selle teatatakse, et Rotterdamis on sõja läbi saanud surma 619 eraisikut.

Muudeti riigiteenijate tasude seadust

Siseminister wabariigi presifendi ülesannetes andis dekreedina riigiteenijate tasude seaduse muutmise seaduse, mis jõus-tub 1. augustil k. a. Muudatuse kohaselt teenistustest teenistuskoha kaotamise tõttu vabanevad riigiteenijad saavad palka edasi vaid 1 kuu normi ulatuses senise 3 kuu asemel ning riigi teenistuses olevad vaba-teenijad 2 nädala normi ulatuses senise 3 kuu normi asemel. Omal palvel lahkuva-te riigiteenijatele palga edasimaksmine lõpetatakse.

Siseministrile anti õigus määrata valdadele uued juhid

Eifeminister wabariigi presifendi ülesannetes kirjutas 31. ffp. alla wallafeadufe täiendamife feadufe dekreedile, millega fife-miniftrile antafse õigus riiklifes huwides wa-bastada ametift kas üffifute wõi fõigi wallade wallawanemaid ja nende abifid ning määrata nende afemele afutifse uued ifidud.

Eefjugufe täiendusfeadufe põhjustajafis oli tõnaf, et praegu, kus maa- ja linna- ja wallawolifogude tegeuwufe lõpetamife feadu-fega wallawolifogude tegeuwus on lõpetatuf, ei ole falfalt otstarbefõhane tegeuwufe lõpetanud wolifogude poolt walituf ja fa eelmife walitfufe ajal ametifse määratud wallawanemate ja nende abide ametifse jäämine.

Ametnikud administratiivohvitse-reks

Siseminister wabariigi presifendi ülesannetes kirjutas alla sõjaväeametnikkude administratiivohvitserideks ümbernimeta-mise seadusele, mille järele kõik tegewas sõjaväeteenistuses ohvitseri kohal teenivad ametnikud nimetatakse ümber administra-tiivohvitserideks.

Sotsialistlik majandussüsteem vastab arenevale elule

Praegu toimub Eesti Nõukogude Sotsialistlikus Vabariigis üleminek kapitalistlikult röövmajanduse süsteemilt sotsialistlikule majapidamisele. Pangad ja suurtööstused on juba natsionaliseeritud ja enamasti ka endistelt eraomanikelt üle võetud rahva kasutusse, maa on kuulutatud kogu rahva omaks ja asutud uue maareformi teostamisele, mille põhilaseks on, et igaüks, kes vajab maad harimiseks, peab seda ka saama.

Enam kui kahekümne aasta jooksul on meie rahvale sisse sugereeritud, et ainuüksi kapitalistlik kord suudab majandust edasi viia, kuna sotsialistlik majandussüsteem jätkab kõrgu nii tööstuse kui ka põllumajanduse. Neid inimesi, kes julgeldasid või tasahiljuseks väita vastupidist, tembeldati rahva ja riigi vaenlasteks. Eravabrikant, erapankur ja mõisnik pidid olema need tõsised riigivõetud ja sellest seisukohast väljuda teotatigi üksikuid haikalu ja lasti neid riigivõimu kaitse all koguda n. n. „rahvuslikku kapitali“. Missugust „õnnistust“ sarnane kapitalistlik erastööstus, erapangandus ja suurkaubandus meie rahvale, eriti töölisklassile ja põllumehele tõi, seda teame kõik. Teame, kuidas riievarabrikandid miljardeid valismaale sokutasid ja ise nutsid, et nad ei saa sendi võrragi tööliste palgu tõsta, teame, kuidas väikepõllumees, käsitööline ja väikeettevõtja orjasid pankureid, teame, kuidas „eksportöörid“ olgu nad siis eraisikud või n. n. põllumeeste ühissetevõtetd mitmesuguste kõlavate nimetuste all, põllumehe nii osavalt koorisid, et nad või, liha, kanamunade, lina, villa jne. turustamisel mängisid täielikku pooleterameest, üksikutele juhtudel oskasid lõigata oma kasuks ka enam kui poole turustatava saaduse hinnast. See oli meie töösiklik-kapitalistliku kliike poolt ülistatav „vaba eraalgatuslik“ majandussüsteem.

Kui nüüd asuti teostama sotsialistlikku majandussüsteemi, siis võis kuulda endiste majandustööstuste ringkonnist kahjuröömsat hõiskamist, et niipea, kui vabrikud, pangad ja suuräririd natsionaliseeritakse ja võetakse riigi juhtimisele, niipea ilmneb kohe ka tagasimine. Tööstus töötavat ainult siis eduga, kui teda juhib eraomanik, kes on huvitatud ettevõtte kasudest. Unustati aga see algtoide, et ettevõtte töötab siis

veel suuremate tulemustega, kui töötulemustest on huvitatud kõik ettevõttes töötajad, nagu see on sotsialistliku majanduse põhimõtteks.

Teine põhjus, mis pidi rääkima sotsialistliku majandussüsteemi kahjuks, pidi olema see, et riigi poolt juhitud majandus olevalt kohmakas, ta ei suutvat küllalt kiirelt reageerida tegeliku elu nõuetele. Kapitalistlik eramajandus olevat selles mõttes paindumav. Ka see väide on sihilik ja omakasupüüdlilik vale, sest just sotsialistlik majandussüsteem, mis baseerub kindlal plaanil, mis koostatud kogu rahva vajadusi arvesse võttes, reageerib kõige kiiremini tegeliku elu nõuetele.

Kommunistlik partei, kes juhib sotsialismi rakendamist ellu, ei koosne dogmaatikutest ja kuivast teoreetikust, vaid teoinimestest. Lenin ütles oma teostes (22. köide lehek. 100—101):

„Meie õpetus ei ole dogma, vaid juhatustegutsemiseks — nagu rõhutasid alati Marx ja Engels, kes õigusega halvustasid „vormelite“ lihtsat päheõppimist ja kordamist, isikuid, kes paremal juhul on suutlised ainult üldiseid ülesandeid määrama, mis tingimata muutuvad konkreetsele majanduslikule või poliitilisele olukorrale vastavalt ajaloolise protsessi igas eriosas... On tarvis omaks võtta seda vastuvaidlematut tõde, et marksist peab arvestama elavat elu, töölikkuse täpseid fakte ja mitte kramplikult kinni pidama eilsepäeva teooriast.“

Sotsialistliku majandussüsteemi elluviimisel Nõukogude Liidus, eriti viisaastakute teostamisel Stalini juhtimisel, on kommunistlik partei alati silmas pidanud seda, et majandus peab arenema vastavalt kiirelt edasiminevale elule, mitte aga takerduma teooriate ja dogmade kammitsasse. See ongi üheks pandiks olnud ennenähtamatule tööstuse tööstuses, põllumajanduses ja üldse kogu majanduslikus elus. Minnes Eesti Nõukogude Sotsialistlikus Vabariigis üle endiselt iganev kapitalistlik majandussüsteemilt sotsialistlikule majandussüsteemile, võime olla õnnelikud, et meil on olemas suur eesküju, mille kohaselt oma majanduslikku elu edasi arendades läheme kindlasti vastu õitsevale tulevikule.

J. L.

Viljandist

Tööstur tunnustab

natsionaliseerimise paremust

Puutööstuse omanik Milistver, kes alul oli natsionaliseerimise vastu, pakub nüüd ka oma ehituselolevat maja tööstusele

Teatavasti natsionaliseeriti Viljandis teiste suuremate tööstustevõtete hulgas ka Juuli ja Milistveri mehaanilised puutöökojad, kuhu määrati riiklikuks usaldusmehiks P. Timmat. Nagu kuulame, pole Milistver alul tahtnud oma töökoja üle anda. Ta olnud väga ärritatud ning takistanud üleandmise-akti täitmist. Ilmselt olnud tegemist asjaolust vale arusaamisega.

Hiljem, nagu selgub, on Milistver kogu asja üle rahulikumat järele mõtelnud ja otsustanud astuda koguni kaugeleulatuvama samm. Nimelt on vana tööstus teinud komissar Timmatile teatavaks, et ta soovib ka oma poolelõleva elumaja üleandmist riigile. Nimelt omab Milistver Kantrekläsi, Köstri tänaval kahekordse hoone, mida pole veel jõutud lõpuni ehitada. Selles majas asub ka väiksem puutöökoja, mis on viimasel ajal olnud n. ö. ettevõtte osakonnaks. Milistver leiab, et hoone võiks täielikult valmis ehitada ning sel juhul saaks sinna paigutada koguni terve ettevõtte. Selle omaniku soovi vastu ei saa loomulikult midagi olla ning see leiab

sellekohast täitmist. Ühtlasi on see samm eeskujuks, kuidas uues ühiskonnas tuleks toimida paljudel teistelgi. Nagu Juuli ja Milistveri töökodade komissar Timmat meile teatab, on nimetatud Milistver oma endise ettevõtte tööjuhatajaks ning ta saab väärikat töötasu. Nagu endine erastööstur nüüd leidvat, pole ta kaotanud mitte midagi, küll ainult võitnud, nimelt palju rahulikuma elu.

Ülalnimetatud Juuli ja Milistveri töökodade teemal oli meil komissar Timmatiga veel pikem jutuaamine. Nagu selgub, on milistver, tahetakse mõlemad töökodad liita üheks suureks ettevõtteks, mis esialgu koondatakse tervelt Juuli ruumidesse Väiketuru tänavale. Lähemas tulevikus tuleb Kantrekläsi Milistveri majas avamiseks selle töökoja osakond. Kui edaspidi avaneb võimalusi, siis tahetakse kogu tööstuse jaoks leida koguni suurem tööstushoone. Senikaua sünnib aga kõikide mööblitööstuste vastuvõtt kontorid, mis asub Juuli töökoja juures Väiketuru tänaval.

Noored Koitjärve laagrisse

Uus ajajärk meie riiklikus elus on soodustusi toonud mitte üksnes töötavale rahvale ja vanadele töötajatele, keda pidevalt saadetakse Pärnusse puhkusele, vaid ka kehvematest perekondadest töölistele. Et noored inimesed koolivaheajal saaksid oma vaba aega viita täiesti kasulikul selleks on Haridusministeerium leidnud summasid, et kõigis keskkutes tegutsevad E. Kommunist, Noorsoo Ühingud võiksid oma maajärguslikult kehvmad noored saata laagrisse. Viljandist on laagrisse määratud 10 noort poissi, kelledest 5 juba eile laagrisse teele asusid. Laagri asukohaks on valitud looduslikult kaunis Koitjärve kaldal. Üle riigi läheb kokku noori arvult 300. Laagri kasutada on 26 hoonet, ujula, lõkkelava ja spordiväljakud. Ka on laagris eraldi suur söögisaal kõõgiga, oma haigla, saun, klubihooned, käsitööhoone, külastajatele ja muud tarviklikud hooned. Laagri päevakavas on muuseas — hommikuvõimlemine, teated, arutelud ja loengud tervishoiu üle, ujumise õpetus, tööd ja õppused, üldujumised, mitmesugused võistlused, mängud, tööd, laulmine. Vabal ajal on noortele meelelahutust ja lõkkelu. Laagris on ka oma arstlik järelevalve.

Edasi-tagasi sõit ja täielik üllapidamine kaetakse Haridusministeeriumi poolt.

Ametasutustesse viisakad ja vastutulelikud isikud!

Kapitalistliku korra langetamise järelajal vabaduse saavutanud tööharras kõigil tööaladel rühib edasi ühiskondliku ideelite eesmärgide poole, seis-majäämist ei ole, vaid kõik uuendused teostatakse kiire korras õiglaselt seaduslikul alusel. Nii võib kindlasti loota ka rahva asutustes teenistuses olemist inimestega, kes tahavad ausalt ja viisakalt teemist inimestega, kes ahavad ausalt ja viisakalt teenida rahvast.

Näiteks Viljandi Krediit Pangas on üks tagurlik klõkide tegelinski, kelle sahkerdused on küllaltki teada, kuid sellegipärast on ta kohal püsinud endise onupoja poliitika tõttu. See „härä“ lubas suuremaid laenusid ainult „näo järgi“, kuna töötavasse kihti kuuluv kodanik ei saanud üle 30—50 kr. kuigi olid kindlad vastutajad.

Ka Viljandi linnavalitsuses on ametnik, kes iga päev puutub kokku kodanikega ja kelle käitumise pärast on juba kaua aega nurisutud. Tema ebakorrekte kohalemise ja vastutulematuse pärast on olnud ka palju konflikte. Nisuguseid näiteid võiks tuua teisiigi.

Töötav rahvas soovib, et sellised upsakad ja endise ülemikhi poolehoidjad asetataks peatselt kohasemate, vastutulelikumate, seltsimehelikumate isikutega.

J. P.

Hoidke kõhutõve eest!

Düsenteeria

(Verine kõhutõbi).

Hilissuve- ja sügiskuudel võib tekkida, esineda üksikjuhtudena, kui ka taudina levida düsenteeria ehk verine kõhutõbi, mis-pärast ei oleks ülearune tutvuda selle haiguse iseloomuga ja abinõudega haiguse ärahoidmiseks.

Düsenteeria on nakkushaigus, mille juures haiguse nähud esinevad peamiselt sooltes jämesoole limanaha põletikuna. Haiguse iseloomustavaks tunnuseks on kõhuvalu, tugev kõhulahtisus ja verd sisaldavad väljaheited. Meil Eestis on suuremal arvul düsenteeriat esinenud Maailmasõja ajal ning sellele järgnevat aastail.

Kõhutõbede kodumaaks on lõunamaad, kus need haigused palju laialaialt levisid, mis-pärast nad levisid, kui meie kliimas. Haiguse tekitajaid on mitmet liiki, kuid meil on tõve tekitajaks düsenteeriaatsill. Düsenteariaatsillile on omakorda mitu rühma, mis igauks tekitab iselaadi kõhutõve.

Tõelise raske kõhutõve tekitajaks on jaapanlase Shiga poolt 1898. a. avastatud ja Kruse poolt Saksamaal kirjeldatud nõndanimetatud Shiga-Kruse batsillid. Need eritavad inimese organismis tugevaid mürgke ja tekitavad rasket verist kõhutõbe. Teise kõhutõbe tekitajad pisikud, nagu Flexneri ja Strongi batsillid produtseerivad vähemal määral toksine, sellepärast on ka haigused kergema iseloomuga ja nendest pisikutest põhjustatud haigust nimetatakse paradüsenteariaks. Eestis on mõlemat liiki haigusi liikelv olnud.

Välisete mõjudele on düsenteariaatsillid võrdlemisi nõrga vastupanuvõimega, hukkuvad palju kergemini kui näiteks tüüfuspisikud. Kuivas olekus saavad varsti otsa, kuid paksemate kihtide sees, näit. soole limas, kui kuivamine ei olnud täielik, võivad kuude viisi eluvõimelisiks jääda; vees võivad elada 5—9 päeva. Desinfektsiooni vahendid hävitavad neid kiiresti. Et avastada batsille haige väljaheites, tu-

leb analüüsida võimalikult värskeid väljaheiteid, muidu võivad nad hävida ja uurimine ei anna tagajärge. Sageli tuleb uurimist korrata, sest ühekordsel uurimisel ei leidu neid alati. Pääle väljaheidete leidub batsille soolte haavandites, soolte näärmetes, mitte aga veres. Väljaheidetes leidub batsille rohkemal arvul lima ja verd sisaldavates osades.

Kuna haige ühes roojaga eritab batsille, siis on päämiseks nakkuseallikaks kõik roojaga kokkupuutunud ja määrdunud esemed, nagu pesu, riided, sööginõud, voodid, põrand, jne. Batsillidega võib olla reostatud vesi, piim, aedvilja ja muud toidained. Kõhutõve pisilasi võivad kanda oma küljes kärbsed, järjelikult võivad levitada laias ulatuses kõhutõbe. Pisikud sattuvad suu kaudu sooltesse, kus toimubki kõhutõppe nakatamine.

Missugused oleks siis haigestumise korral nähud?

Haige kaebab kõhuvalu üle, kõht on lahti, haige oksendab, tihti on ka palavik. Kõhulahtisus ja pakitsus suureneb järjest, samuti suurenevad valud, väljaheited muutuvad limaseks ja veriseks. Umbes ühe nädala jooksul jõuab haigus haripunkti, siis algab aeglane paranemine. Raskematel juhtudel esinevad kõik ülised mürgistus-tunnused, tuleb üldine nõrkus, millele võib järgneda surm. Pääle paranemise võib paranenu sooltes veel aastaid leiduda düsentearia batsille, ja niisugused inimesed on ümbruskonnale hädaohuks, kuna eritades batsille, neid ei tea kahtlustada kõhutõve levitamises. Kõhutõppe võib haigestuda iga vanuses; lastel esineb peamiselt paradüsentearia.

Haige tuleb paigutada haiglasse. Kui seda aga kuidagi võimalik ei ole teha, siis tuleb haige kodus piinliku hoolega alalist jooksvat desinfektsiooni teha, pääle para-

nemise aga põhjalik üldine ruumi desinfektsioon ette võtta. Väga tähtis on, et väljaheited alati saaks desinfitseeritud, sellega võimalus pisikute levimiseks on kõrvaldatud. Selleks võib tarvitada lubjapiima (1 osa värsket kustutatud lupja ja 3 osa vett), millega kaetakse roe õõnõus, lastakse seista ja alles paari tunni möödumisel kallatakse käimlasse. Haige pesu tuleb enne pesemist hoida 2 tundi kresoolilahuses. Lastes juures võib tarvitada ligniini allapanemiseks, mis määrdmise järele kohe tuleb ära põletada.

Käsa tuleb hoolega pesta, selle järele sublimaadi lahuga või karboli veega loputada.

Põrandate, esemete pesemiseks, pesu leotamiseks soovitatatakse järgmist lahut: Kuumas vees lahustatakse rohelist seepi, sinna juurde lisatakse 3—5 protsenti puustamata karbolihapet, pool kuni 1 protsent soolhapet ja 2—5 protsenti formaliini. Et vastavat lahu saada, selleks tuleb kuum vesi enne liitrites ära mõõta ja siis ülevaantud protsendi määra alusel aineid juure lisada.

Iseenesest mõista tuleb maja hoovide puhtuse pääle iseäranis rõhku panna. Prügi ei tohi lahtiselt hoida, prügikasti tuleb desinfitseerida värskelt kustutatud lubjaga. Samuti tuleb vahetevahel lupja puistata reoveeaukudele. Käimlad ja prügikastid olgu kinnised, et kärbsed juure ei pääseks.

Lõpuks peaks tähendama, et kaitseks haigestumise eest tuleks tarvitada vaktsiini, eestkätt personaalil, kes haigeid ravib ja talitab. Vaktsiini tablettide näol sissevõtmiseks valmistatakse Ülikooli Bakterioloogia Laboratooriumis ja Riiklikus Seerumi Instituudis ja need tulevad müügil kohalikkudes apteekides.

A. Merend, linnaarst.

Üleriiklik meierite päev Tallinnas

Meierite Koja likvideerimisele määramisega oli Tallinnas kokku kutsutud 29. juulil s. a. meierite päev. Koosolek peeti Agromõõde Koja ruumes ning koos oli üle 500 osavõtja, neist osa koorejaama juhatajaid. Koosoleku avas kell 11 homm. end. koja esimees J. Kaegas. Valiti koosoleku juhatajaks: A. Kallas ja E. Haljaste, protokolljaks Iir. Koosolekul seati ülesse resolutsioone koostav 15-liikmeline komisjon, kuhu kuulusid Viljandimaalt K. Kolumbus, V. Siidoja, P. Sillandi, Kurg j. t. Koosolekul arutati mitmesuguseid küsimusi kutsealalt ja kurdeti sotsiaal-alal puuduste üle. Koosoleku poolt valitud resolutsioonide komisjon esitas koosolekul 15 resolutsiooni, mis suures enamuses koosoleku poolt maruliste aplauside saatel vastu võeti. Kuna Koja likvideerimisele ähvardab meieritel ja teenijaskonnale jääda eemale oma kutseala ametiühingust, siis otsustati Toidu- ja Maitseainete Ametiühingu poole pöörduda, et sinna asutatakse Piimatööstustöölise sektiioon, mis kuulaks ka igasse

maakonda ja kuhu kuuluksid kõik meierid, koorejaama juhatajad, töölised ja kõik teised sellel alal tegutsesjad. Selleks moodustati 10-liikmeline komisjon ajutise juhatuse ülesannetes. Viljandimaalt kuuluvad komisjoni V. Siidoja Kaavere üpt. ja P. Sillandi Aimala koorejaamast, kellel edaspidi saab igasugu andmeid kutse asjus ning, kes täidavad sellel alal organisatoori ülesandeid.

Koosolek lõppes kell 16 ühise võimsa Internatsionaaliga ning mälestati vaikes püstitamisega langenud töölisevõitlejaid. Ka tervitati Vabariigi Valisust, Ametiühingute Keskkliitu, Eestimaa Kommunistlikku Parteid, Nõukogude-Liidu Rahvaste Punaarmee, suurt rahvaste juhti sms. Stalinit. Koosolek avaldas soovi, et lähemal päeval korraldatakse õppereis Moskva Põllumajanduse näitusele. Selleks loodetavasti saadakse toetust Põllutööstusministeeriumilt ja endise „valge hirmu“ kaitseliidu summast.

Eesti Ametiühingute Keskliitu tervitavad

järgmised organisatsioonid:

Endla Juhatus, Endla seltsi erakorraline pääkoosolek, III kutsekooliõpetajate kongress, Elva vabatahtlik tuleõrjehing, Keemiahaas „Aroomi“ töölised ja ametnikud omal koosolekul 30. VII 40, Kindlustusaktiaselts „Hansa“ ametkond oma koosolekul 29. VII 40, Kindlustusaktiaselts „Hansa“ ametkond oma koosolekul 29. VII 40, Kindlustusaktiaselts „Eesti Lloyd“ teenijaskond, Tallinna Töölisteatri tehniline personal oma koosolekul, Eesti Metsapraakerite Ametiühingu Tartu osakond oma asutamiskoosolekul, firma „A. M. Univeri laua ja jahuveksi“ töölised üldkoosolek, ÜMT Jõgeva valla osakonna asutamiskoosolekust osavõtjad jalaõudetööstus „Kungla“, Eesti Metsateenijate Ühingu Kõnnu osakond oma koosolekul 29. VII 40, A. Lõugase valla vabatahtlik tuleõrjehing, Pürse Ranna Kalameeste Ühingu üldkoosolek, Üleriikliku Maatõrerahva Ühingu Sagadi Osakond oma asutamise puhul, Tõrva Majaomanike Selts, Saaremaa põllumajanduslikkude nõuandjate pere, Velise metskonna teenijad omal organisatsioonikoosolekul.

A. Kiidelpää Tallinna uueks linnapäaks

Pääministri poolt Vabariigi Presidendi ülesannetes allakirjutatud otsusega vabastati omal soovil ametilt Tallinna linnapäaks A. Kiidelpää. A. Kiidelpää on ametil olnud 17. aprillist s. a., millega oli teelatud Eesti fiske tuua P.-Ameerika ühendriikides ilmuvat eestikeelset ajalehte „Uus Sina“.

„Uus Ilm“ a Eestisse sissetoomise keeld tühistati

Ei jätke üle, maabunud läbi ja mõtnud arvesse Ameerika Eesti Töölistühvide Riidu kirjast 5. mail s. a. toobud andmed ning avalduse Riidu hääleandja, ajaleht „Uus Sina“ Eesti fiske fiske tootmise teel taotamist toht, otustas tühistada fiske fiske ülem otsuse 17. aprillist s. a., millega oli teelatud Eesti fiske fiske tuua P.-Ameerika ühendriikides ilmuvat eestikeelset ajalehte „Uus Sina“.

Peaministri tööruumid ja riigikantselei asuvad nüüd Kadriorus

Pääminister ja riigikantselei ajuvad 31. juulist 1940 alates Kadriorus endise Vabariigi Presidendi kantselei ruumides. Telefonid on järgmised:

Riigikantselei	321-65
Vabariigi Valitjute nõunik	321-70
Pääministri sekretär	321-67
Registrituuri	321-76
Kantselei	321-82
Kasja	321-75
Westibül	324-20

Siseministri töökabinet ja vastuvõturuumid

afuvad nüüd endistes pääministri tööruumides. Siisefait uuesti paigutat fitt loomulawat. Telefon endine — 430-05.

Kirikumaksusid ei saa enam sisse nõuda sundtäite korras

Ei jätke üle, maabunud läbi ja mõtnud arvesse Ameerika Eesti Töölistühvide Riidu kirjast 5. mail s. a. toobud andmed ning avalduse Riidu hääleandja, ajaleht „Uus Sina“ Eesti fiske fiske tootmise teel taotamist toht, otustas tühistada fiske fiske ülem otsuse 17. aprillist s. a., millega oli teelatud Eesti fiske fiske tuua P.-Ameerika ühendriikides ilmuvat eestikeelset ajalehte „Uus Sina“.

Uusi juhte Pikalaenu pangale

Ei jätke üle, maabunud läbi ja mõtnud arvesse Ameerika Eesti Töölistühvide Riidu kirjast 5. mail s. a. toobud andmed ning avalduse Riidu hääleandja, ajaleht „Uus Sina“ Eesti fiske fiske tootmise teel taotamist toht, otustas tühistada fiske fiske ülem otsuse 17. aprillist s. a., millega oli teelatud Eesti fiske fiske tuua P.-Ameerika ühendriikides ilmuvat eestikeelset ajalehte „Uus Sina“.

Jutuajamine sms O. Aboriga

Meie lehe kaastöölisel oli lühi-jutuajamine Eestimaa Kommunistliku Partei Viljandi Komitee ametliku organisator-sekretäri sms. O. Aboriga, kes sõbralikult andis seletusi mõningatele küsimustele.

— Kas E. K. P. Viljandi Komitee liikmeks astuda soovijaid on palju?

— Sooviavaldusi kodanikelt on vastu võetud juba paarisaja ümber.

— Kui noorelt ja kes saavad astuda partei liikmeks?

— Partei liikmeteks võetakse vastu mõlemast soost tööinimesi 18. eluaastast alates. Partei ridades võivad olla ainult ausad, karsked ja täiesti usaldusväärsed kodanikud, kes on kohtulikult karistamata ja pole osa võtnud tööstisvaenulikkudest poliitilistest organisatsioonidest. Muidugi tehakse ka erandeid, kui selgub, et nimetatud organisatsioonidest osavõtmise oli kodanikule tööandja poolt päle sunnitud ja inimene ikkagi on jäänud proletariaadile mõtlejaks, sõbralikuks tööliskommunistiks.

Edasi areneb jutt Riigivolikogu üle.

— Riigivolikogu töös muidugi n. n. lehmakauplemise ajajärk on läbi?

— Jah. Nii üksmeelseid koosolekuid kui töölise Riigivolikogus, pole varem kindlasti nähtud. Kõik liikmed saavad üksteisest täiesti aru. Ühe soov on kõikide soov — rahva ühine tahtmine.

Edasisel jutuajamisel selgub, et igal Riigivolikogu liikmel on praegu mitu vastutust raskelt ametikohta, ja tööd — seda peab tegema mitme mehe eest. Kuid õnneks on nüüd valitsusaparaadi juures tõelised ideenimesed, kes oma tööd teevad kogu oma südame soojusega. Mitmekohapidamist aga selle sõna endises mõistes, kus igalt kohalt võeti omad palgad, — enam ei ole. Edaspidi kui meie valitsuse-aparaat kindlalt kuju võtab ja riikliku elu ümberkorraldamisega jõutakse normaalsemasse järku, muutub ka juhtivate inimeste töökoorem kergemaks.

— Kui pikk on näiteks Teie tööpäev?

— Vähe on neid päevi, kus töö lubab lõunatundi pidada. Vähemalt kella 10-ni õhtul käib kibe töö ja tegevus.

Kuna jutuajamise ajal on kogunenud juba hulk sms. O. Aboriga jutulesoovijaid, siis lahkudes ütleme nägemiseni, lootes edaspidi jutuajamise jätkamist. —er.

„Ugalas“ algab töö

Pühapäeval esineb „Ugala“ teater tööliste suvipäeval Lossimägedes, andes vabaõhuetendusena „Tuulte pöörises“

Laupäeval, 3. augustil algab „Ugala“ teatris töö uue hooaja alguse puhul, Hommik kell 10-ks kogunevad näitlejad ja teised teatri koosseisu kuuluvad tegelased teatri ruumesse, kus neid tutvustatakse vahelpeal meie riigilisel toimunud muudatustega. Kohe selle järele algab tegelik töö proovide näol. Hommikupool on proov näitelaval ja õhtul Lossimägedes Mõtteaduse puisteel. Nimelt kantakse „Ugala“ teatri poolt ette pühapäeval, 4. augustil tööliste suvipäevade pidustuste sarjas vabaõhuetendusena A. Kitzbergi „Tuulte pöörises“. Etenduse algus on kell 9 õhtul ja selle vaatamine maksuta.

Meistervõistlustest osavõtjad selgusid

Eesti meistervõistlused teatejooksudes, kümnevõistluses ja naiste kergejõustikus algavad homme õhtul kell 18

Eile selgus lõplikult, kes võtavad osa homme ja ühehommene Viljandis peetavatest Eesti meistervõistlustest teatejooksudes, kümnevõistluses ja naiste kergejõustikus. Seejärele on teatejooksuvõistlustel ühtekokku üle 15 meeskonda, kelledest pool on Viljandist. 4 korda 100 m. konkureerivad Tallinna „Kalevist“ ja Viljandi „Sakalast“ kumbagist kolm meeskonda ning ÜENÜ Tallinna osakonnast üks meeskond; 4 korda 400 m. on üles antud Tallinna „Kalevist“ kaks meeskonda, Viljandi „Sakalast“ 3 meeskonda ja ÜENÜTO-st 1 meeskond. 4 korda 800 m. teatejooksus võistlevad Tallinna „Kalevist“ üks meeskond, „Sakalast“ 2 meeskonda, ÜENÜTO-st üks meeskond ja Kiviõli Spordiklubi üks meeskond; 4 korda 1500 Tallinna „Kalevist“ üks meeskond, „Sakalast“ kaks meeskonda, ÜENÜTO-st üks meeskond ja Kiviõli Spordiklubi üks meeskond. Favoiritideks on Tallinna „Kalevist“ ja Viljandi „Sakalast“ meeskonnad, kes möödunud aastal saavutasid mõlemad kaks meistritiitlit.

Kümnevõistluses on osavõtjate loetelu järgmine: Sarapuu (Tall. „Kalevist“), Jürisson (ÜENÜTO), Järver, Salk ja Toome (kõik Nõmme ÜENÜ-st), Linakivi (Pärnu „Kalevist“), Tarkmann (Kiviõli Spordiklubi) ja H. Koik, S. Saksmitt ning T. Öunap

Suvepäeva komitee üleskutse

Suvepäeva korraldav komitee kutsub kom-partei liikmeid, kom-noori, Rahva Omakaitset ja kõiki töölisi ühin-guid ning teisi organisatsioone osa võtma ülemaakondliku töötava rahva suvepäeva pidustustest. Selleks kogunevad 4. augustil hiljemalt kella 12.30 turuplat-sile, kust täpselt kell 13.00 algab orkestri saatel võitluslippude lehvides töölispere ühine rongkäik läbi linna piduplatsile Lossimägedes.

Viljandi Töölisiühingu suvepäeva komitee.

Vanu töölisi puhkusele

Viljandist Pärnusse suvepuhkusele sõidavad pühapäeval, 4. augustil järgmised vanemad käitiste-töölised: Minna Larm ja Elisabeth Vähi, mõlemad Lehmbergi käitises, Jaan Mägi ja Anna Siinas — linnavabrikust ning Jaan Lepka tikuvabrikust. Puh-keasg kestab neil 11. augustini.

Punaarmee vabaõhukino

oma ringreisil annab kinoetendused täna õhtul kell pool 8 Mustlas, pühapäeval Viljandis töö-tava rahva suvepäeva piduplatsil ja esmaspäeval kell pool 8 õhtul Võhmas. Igal pool näidatakse filmi „Inimene püssiga“.

(Viljandi „Sakala“). Seega konkureerib kümne-võistluses ühtekokku 9 võistlejat. Tuntumateks meesteks on siin viljandlased Koik ja Öunap, kes mõlemad ühel korral Eesti meistriks tulnud. Ent neile on suureks konkurendiks pärnlane Linakivi, kes viimasel ajal näidanud paljudel aladel väga häid tagajärgi. Pole võimatut, et Linakivi ületab Koigi ja Öunapi.

Naiste kergejõustikus on ülesandmisi Tartu ASK-ist, Tallinna ÜENÜ-st, Nõmme ÜENÜ-st ja Pärnu „Kalevist“. Kogusummas on naisvõistlejaid 20 ümber. Võistlused algavad homme õhtul kell 18 ja jätkuvad pühapäeval kell 16.

Algavad Eesti esivõistlused tennis noortele

Täna algavad Viljandis Eesti tennis esivõist-lused noortele. Selleks kogunevad Viljandisse üle maa suurel arvul noori tennisiste, et siin näidata oma võimeid valgespori alal. Võistlusi peetakse klassides ja kõikides mänguklassides. Arvestades sellega, et mängu võib tulla õige palju, on võist-luste läbiviimiseks serveritult 3 päeva, kusi juures finaali lavastatakse pühapäeval.

„Tulevik“ — VJK 3:2

Eile õhtul peeti Viljandi staadionil jalgpalli-karikavõistlus „Tuleviku“ ning Viljandi jalgpalli Klubi vahel, mis lõppes „Tuleviku“ võiduga 3:2. Mäng oli huvitav, kuna mõlemad meeskonnad esin-esid seekord eriti püüdnud. Esimesel poolajal kandus mäng rohkem „Tuleviku“ väljapoolle, kuid sellele vaatamata saavutasid „Tuleviku“ mängijad ometi 3 väravat klubi eilisele vastu. Kõik need vä-ravad sündisid poolaja lõpupoole lähikeste vahe-agaade järel. Väravate sünisid oli kõige kaaluvam osa „Tuleviku“ edurivimeestel Kitsingul ja Tulal, kes sooritasid rea väiklõbimurdeid. Telsel poolajal näis „Tulevik“ haaravat ülekaalu täiesti oma kätte, ent siis tuli üllatusena kaks väravat üksteise järele Klubi kasuks. Need olid samasugused väiklõbimur-deid, kui seda tegid esimesel poolajal „Tuleviku“ mehed. Klubil oli viimastel minutitel võimalusi ka viigi saavutamiseks, kuid pälelõõgid läksid napik mööda.

Samade vastaste vahel tuleb tänavu veel teine mäng. Karikas nendeks võistlusteks on välja pan-dud ärimees Silmo poolt.

Põllumeeste seltsi kauplusest tabati varas

Ülelele helistati Viljandi Põllumeeste Seltsi pesukauba osakonnast kriminaalpolitseile, et kaup-luses on keegi naisterahvas, kes püüdnud ära va-rastada kahte paari parimat sordist naisterahva sukki. Kriminaalpolitseist mindi kohale ka varas vangistati. Selgus, et see on mitmekordselt karis-tatud Anna Lehtmann.

Viljandi sai uue linnavalitsuse

Eile võttis uus linnavalitsus, koosseisus: linnapää asetäitja Adolf Mannermaa linnanõunike asetäitjad Randar Sillandi ja August Hunt üle asjaajamise endiselt linnavalitsuselt ja tutvunesid linnateenijatega

Sõbralik ja tööroõmus õhkkond valitsegu raekojas, ütleb uus linnapää

Siseministri käskkirjaga 30. juulist s. a. on vabastatud Viljandi linnapää kohalt Al-bert Vilms ja määrati linnapää asetäitjaks Adolf Mannermaa. Varemini vabas-tatud linnanõunike Elmar Reisenbergi ja August Tupitsa asemele sama käskkirjaga siseminister määras Randar Sillandi ja August Hunt linnanõun. asetäitj.

Linnavalitsuse vahetus raekojas toimus eile. Seetõttu valitses raekojas erakorraline elevus, sest linnavalitsuse töö üleandmine ja ülevõtmine võrdlemisi lühike aja jook-sul nõudis pingutust nii endistelt, kui ka uutelt linnavalitsuse liikmetelt. Pärast seda, kui üleandmine oli toimunud, esitati uuele linnapäle, samuti ka uutele linna-nõunikele raekoja ametkonda.

Uue linnavalitsuse liikmete tööjaotus on järgmine:

Linnapää asetäitja Adolf Manner-ma a a esindab linna ja juhib linnavalitsuse üldist tegevust. Temale alluvad otseselt linnavalitsuse kantsel, linnakassa, arve-amet, perekonnaseisuamet, vaestelasteko-hus, linnamaksude sissenõudmine, linna lepingud ja sumdamused ning kohtuas-jad. Juhib linna koolialust, mille alla kuulub: haridusnõukogu, kõik linna koolid, linna koolide riigihooned, koolikohustlase registreerimine, kooli tervishoid, vae-semate õpilaste abistamine. Juhib tervis-hoiuosakonda, mille alla kuulub: linna haigla, emade ja laste nõuandla, lahkamis-kamber ja üldine linna tervishoiu ja puh-tuse järelevalve. On esimeheks linna hari-dusnõukogu ja kinnisvarade hindamisko-misjonis.

Linnanõunik Randar Sillandi on linnapää äraolekul linnapää asetäitja. Te-male allub ehitus- ja majandusosakond, mille alla kuulub: linna hoonete ehitamine ja remont, linna teede ja tänavate ehitamine, remont ning puhastamine, linna turv ja kaalukoda, elektri- ja veevõrk, roiskvee kanalisatsioon, kruusaugud, aia- ja heina-maad, ehituskruunid, pargid, puisteed, jär-v, tiigid, supelmajad ja spordiplats, ehitusmaterjalide ja puuladu, tsementtorude töökoda, turbatööstus, piirituse- ja viina-ladu ning viinapoed, tapamaja, autobuste liinid, inseneri ja maamöödu tööd, ehitus-plaanid, ehitustööde järelevalve teostamine. Edasi hobuste passid. Ühtlasi on ta esimeheks linna ehituskomisjonis ja tule-kaitse komisjonis nende valimisel.

Linnanõunik August Hunt allub

sotsiaal-osakond, mille alla kuulub: vanade-kodu, lastekodu, Viiratsi vanade- ja laste-kodu majapidamine, lahtine hoolekanne, lasteabikomitee ja laste abistamine, vaeste ambulants, apteek, tööstus, mobilisatsioon ja rekvisitsiooni asjad, sõjaväe korterite muretsemine ja arvepidamine antud kor-terite ja üüriarahade üle, statistikaosakond, varustusasjad ja nendega seoses olevate küsimuste lahendamine. Ta on esimeheks hoolekandekomisjonis, lastekodu hoole-kogus, linna pensionikomisjonis, tööstus-komisjonis, igasugustes teistes juhuslikes komisjonides ning esindajaks maavalitsuse juures teotsevas arstlikus komisjonis.

*

Keset pingerohtket tööd valitsuste va-hetamisel õnnestus meie toimetuse liikmel vestelda paar sõna linnapää asetäitja Adolf Mannermaaga. Uue linnapää töökavade-st ning seisukohtadest ülevaate saamiseks puudus vajaline aeg, seetõttu piirdus kõnelus vaid otsese töökorraldu-sega raekojas.

Töö raekojas ja väljapool raekoda linnateenijate peres toimub edaspidi kõige sõbralikumana õhkkonnas, sõnab linnapää asetäitja kindlalt. — Nüüd, kus rahvas on peremees, tuleb igal linnaametnikul ja -töölisel oma ülesannet võtta kahekordse tõsi-duse ja hoolega. Ei mingisugust püstitõus-mist ja ülemuse ees kummardamist ei ole vaja; need kui endiste taguruse aegade fassaadi jäänused peavad kaduma. Olen kindel selles, et kõik linnaametnikud saa-vad aru uue ajajärgu avarustest ning meid õnnelikule tulevikule vastuvuivatest sihti-dest ning et nad täidavad suurima rõõmuga neid käske ja korraldusi, mis vajalikud Viljandi linna elu juhtimises kaunimate eesmärkide poole. Kordan veel: olen kin-del, et iga üksik liige linna-omavalitsuse aparatuuris teeb oma tööd suurima kind-lusega, rahuldumusega ja rõõmsa meele-oluga.

Adolf Mannermaa,

Viljandi linnapää asetäitja, on sündinud 19. juunil 1904. aastal Viljandis töölisperekonnas. Tema isa oli kooliõpetaja ja pidi revolutsioonilise tegevuse pärast koolipõllult lahkuma. Kuid vaatamata taga-kusamisele jäi ta surmatunnini truaks tööliskuu-misele.

Adolf Mannermaa õppis Viljandis alg- ja kesk-

Töötavate käte keskel

Külaskäik Linavabrikusse

Mida toob uus aeg Viljandi suurimasse käitisesse. — Linavabrik on kas-vanud endale üle päa

JUTUAJAMINE VABRIKU KOMISSARI J. EIGOJA

Tegime külaskäigu Viljandi Linavabrikusse. Palusime komissari J. Eigo, et ta meile jutustaks tööstuse elust ning tulevikuvaatusest, eriti, et Linavabrik on Viljandi suurim käitis ning puudu-tab suurt osa Viljandi vabrikutööstusest. Komissar Eigo võttis meid vastu ettevõtte juhatuse toas, olles „okupeerinud“ direktori poolelääinud tööd.

— Rõõmustab väga, et teete meile külaskäigu, sõnas komissar. Olete muidugi huvitatud kõigest, mis siin sünnib. Sel juhul — päle selle nahkse tugitooli olen siin pärinud „kärbsepiitsa“ ning jat-kan sellega direktori poolelääinud tööd.

Nende sõnadega komissar demonstreeris, kui-das „kärbsepiitsa“ käsitada ning selle tulemuseks oli kolme pöriseva tiivulise lõpp aknaaruudul.

— Siia juurde peaks traditsiooni jätkamiseks kuuluma ka veel pehmed hommikutuhvid, jätaks komissar. Ent niikaugele pole siiski veel jõudnud. Ja mis puutub siia kappi, (komissar avas nurga-kapi, kust paistis ramatute vahelt silma rohksti veinipudeleid) siis praegusel momendil need pude-lid on kõik tühjad ja „kahjuks“ mul puudub võima-lus teilt pärida, kumb meeldib teile rohkem, kas punane või valge. Kardan, et edaspidigi on mul raske seda teha. Ent läheme nüüd asja juurde — mis teid kõigepealt huvitaks?

— Vast üldine olukord käitisel?

— Töölise suhtes on olukord selline, et kõikide kohad on täiesti kindlustatud ja mingisugused val-landamisi meil enam ette ei tule. Mis puutub töösse, siis seda on rohkem, kui meie vabrik seda üldse va-jaks. Linavabrik on kasvanud endale sõna tsõises mõttes ülepäa ja tuleb samme astuda selleks, et asi lähaks normaalsestesse rööbastesse.

— Täheadab, pole küllalt hoolitsetud töötingi-muste eest?

— Nimelt. Vabriku ruume pole absoluutselt laiendatud, ent ometi on püütud tootmisvõimet tõsta järjest kõrgemale tasemele. Suur osa tööruu-me on nii kitsad ja ebakohased, et selle läbi satub hädaohtu töölise tervise. Ka pole püütud hoolitseda ventilatsiooni eest, samuti puuduvad töölise riie-tusruumid jne.

— Need puudused tulevad ühes olukorras muidugi kõige emalt kõrvaldamisele?

— Jah, püüame siin kõige kiiremas korras vähe-mat rahuldava tasemeni jõuda. Et ruumide kits-kust lahendada, siis tuleb vabriku direktoril ning praaker Paalil „evakueeruda“ oma praegustest elu-korteritest. Nende päralt olevatse ruumidease vilma üle vabriku kassa ning kaupluse, samuti ää-me sinna sisse laste päevakodu ja töölisanõukogu

koolis ja lõpetas Viljandi maakonna gümnaasiumi 1926. aastal. Kohe sellejärele alustas ta edasiõppi-mist Tallinna tehnikumis, jätkates samal ajal tööd maa- ja linnavalitsustes tehnilistel aladel. 1939. aastast töötas ta Viljandi maavalitsuse juures chituskonsulendina.

Adolf Mannermaad tunti koolis haruldastel ra-huliku, tasakaaluka, häätujulise ning alati seltsi-meheliku õpilasena, kes alati kaasa löi saäl, kus hääde sihtide tootmiseks oli tarvis abi. Oma opti-mismi ning siirast töötahet säilitas ta ka hiljemini ja kõik, kellel olud kokkupuudet praeguse linna-elu juhiga, tunnevad teda energilise, häätujulise inimesena ja seltsimehena.

Randar Sillandi,

linnan. asetäitja, on sündinud 12. jaanuaril 1920 aastal Viljandis. Tema isa R. Sillandi on praegu Viljandi linna sekretär ja tuntud pahempoolne te-gelane.

Randar Sillandi lõpetas Viljandi maakonna gümnaasiumi möödunud kevadel. Ta tutvunes lin-navalitsuse tööga enne praegusele kohale asumist. Värske linnanõunik rakendub nüüd linna huvide teenistusse kogu oma noorusliku energiaga.

August Hunt,

kes määrati linnanõuniku kohustetäitjaks, on sündi-nud 27. veebruaril 1901. a. Loodi veskis tööliste po-jana. Oppis Loodi algkoolis ja pärast Lätimaal kõr-gemas algkoolis. Hiljemini täiendanud oma haridust iseõppimise teel.

Pärast kooliõppimist lahkusid oli vallasekretäri juures õpilaseks ja sekretäri abiliseks Viljandi val-las ning vallasekretäriks Heintalis. Sundaja teeni-mise järele sõjaväes jäi üleajateenijaks majanduse alal, kuid pidi lahkuma poliitilise vastuse puudu-mise pärast. Teenis siis pikemat aega Viljandi tiku-vabrikus töölisenä ja töölisanemana, kust vallandati lõpuks vabriku juhatuse poolt töölise huvide kaitsmise pärast. Seejuures on huvitat märkida, et kuna vabriku juhatusel puudus seaduslik alus töö-lisanemä vallandamiseks, siis pani ta vabriku ajus-tel seisma töölisanemast lahtisamiks!

Tikuvabrikust vallandamise järele pidi A. Hunt olema ilma tööta, kuna teda kui töölise huvide eest võitlejat ei tahetud ettevõtetes ja asutus-tes näha. 1932. aastast A. Hunt töötas Hoffi naha-vabrikus töölisenä ja 1936. aasta detsembris sai ta samas vabrikus raamatupidaja koha, kus teenis kuni käesoleva suveni, mil pärast haigekassa tuulu-tamist kutsuti Viljandi ühishäigekassa raamatu-pidajaks.

Viljandimaa noortele korralda-takse suured kergejõustiku meister-võistlused

Uue korra maksmapanekuga Eestis muutub ka spordielu senisest märksa avaramaks. Hakatakse looma uusi spordiväljakuid, võimalik ja muid spor-timispaiku. Samal ajal tahetakse spordiliikumisele kaasa tõmmata kogu Eesti noorusgu, nagu see on läbi viidud terves Nõukogude Liidus. Arvestades neid sihtjooni, on Viljandimaa noorte spordiliit ot-sustanud toime panna eeskätt suurejoonelisemad meistervõistlused noortele kergejõustikus. Need peetakse Viljandis 11. augustil algusega kell 10 hommikul. Võistlused kavas on eriklassile (18 ja 19 a.) 100, 400, 1500 m. jooksud, 110 m. tõkke-jooks, kaugushüpe, kõrgushüpe, teivashüpe, kuuli-tõuge, kettatõuge, odaheide ja vasaraheide. A klassis (16 ja 17 a.) 100, 300, 1000 m. jooksud, 60 m. tõkkejooks, kaugushüpe, kõrgushüpe, teivashüpe, kuul, oda ja ketas. B kl. (14—15 a.) 60, 60 m. tõkkeid, kaugus, kõrgus ja pesapallheide. Võistlustest saavad osa võtta kõik noored üle Vil-jandimaa, vaatamata, missugusesse organisatsiooni nad kuuluvad või kas nad üldse on organiseeritud.

— Päämiselt valge, pleegitud kaup, tähendas ins. Oebius, Sellel alal tahame edaspidi veel enam spe-tsialiseeruda, kuna ettevõtete riigistamisega kaob võistlus teiste tekstiiltööstustega ning seepärast pole mõtet edaspidi rabeleda kõikidel tekstiiltöös-tuse aladel.

— Huvitaks veel, kui suurel hulgal vabrik ühte või teist materjali päevas toodab?

— Iga päeva kohta tuleb keskmiselt 850—900 kg. lõnga ja 600—700 ruutmeetrit riidet.

Kohtume keset masinamüra linavabriku töölisi-nõukogu esimehe Oskar Schvedega. Palume ener-gilise töömehet hetkeks masinate juurest kõrvale, et ka temaga pisut vestelda:

— Vast räägiksite „kuidas on töölise meeleolu päälle kõiki neid murrangulisi sündmusi“?

— See on väga hääl. Pean ütlema, et ini-mesed teevad oma tööd nüüd hoopis teistsuguses meeleolus, kui varemini. Tööst tuntakse tõsis-töömu.

— Palgaolud nüüd?

— Meie põhjendatud nõudmistele tuldi päle pikemaid läbirääkimisi vastu ning kõik on rahulda-tud. Nagu teate, olid palgad Linavabrikus varem otse naeruväärselt madalad.

— Ning mis puutub töölise organiseerumisele?

— Meie käitis on organiseerunud sajaprotsen-dilisel. Ent tahame eelu-kutsuda ülemaakondliku tekstiiltöölise kutseühingu, et meie redel veelgi enam täieneks. Uude ühinguks kuuluks ka väike-tööstust töölised.

Piirdusime nende kõnelustega. Töömüra on tu-gev ja kipub vägisi sõnu sumbutama, nagu viibates sellele, et siin pole õige koht pikikadeks kõnelus-teks. Masinad undavad edasi ja virgad käed pea-vad olema valvel nende juures. Reporters.

